

Нарт делкән бәәдл

Вашингтона дәәсрхгч политик

Алдр Октябрин 40 джилни бин темдгис ончта бдрмүдлә мана Төрскнә ни бәәхдән дурта дун цуг йиртмдлж деер йилгән күчтәгәр кунькин. СССР-н Деел Совет газдин ори-нутгудин күч-көлсчнрүр, парламентсүр болн правительствсүр кесн дуудврт, Н. С. Хрущевин докладт, төвкнүн бәәлггиг батлдж, нарт делкә чинвртә бәәлггиг сулдулдж, цуг ори-нутгуд хооридан тегиш-зерг ни бәәхиг күчхн төлә ноолдлгнә ил, әмтид медлди программ заагдсн бәәнә.

Төвкнүн болн иньгдлж бәәхн ухан-седмләр авлгдсн эн документсиг цуг кели-әмтсикәр таасдлж тосцхав. „Сул цагин эргдл кегдсн әмтин эрки чинртә политическ герчлггнә“ гндлж эн документсиг английск „Дейли гералд“ газет нерәддлжәнә. СССР-н Деел Советин дуудвр, „цуггар хамдан нарт делкәд цуггарадн төвкнүн бәәлгг делдхәр седдлжәх кели-әмтснн цугтанн туургсн күләвриг ханьгваджанә“ гндлж италянск тоомсрта обществени уулдәч Гаджеро темдлгдлжәнә.

Советск Союз нарт делкән цуг государствсиг, теди ямар болв чиги социальн-экономическ системтәг йилгәлго тегш-зерг бәәхн гндлж дууджана, талланар келхд, үр Хрущев эврәнн докладтан батлдж заадлж келсәр болхла, „дән угаггар, ни кевәр дбрлдлгнә“ ундсн деер бәәхн гилж дууджана. Болв социалистическ лагерин цуг государствд болн төвкнүн бәәхдән дурта цуг кели-әмтс дөнннджәх эн дуудврт, капиталистическ ик-ик ори-нутгуд, әмтин түрүн боллж тегдл США-г гардгч улс тааста хәрү бгчәхш. Тер гардачнр чидл узулгнә политикән цаарандн чиги бәрхәр седдлжәх бәәлтә.

США-г гардгч уулдәчнрин, бас тер мет Англин премьер-министр Макмиллана келси угмуд терүг сәәнәр медлүдлжәхәнә. Ноябрьн 7-д болн 13-д радиоггар келси эврәнн угдән США-н президент Эйзенхауэр негл зүсн „дбрлдәг“— зер-зевәр агслггиг цаарандн келгнә туск „дбрлдәг“ чик гндлж тааслжахан медлүдлж келв. Туулләрн хамдн Эйзенхауэр, аркет болн залдлг снарядс келж гаргәлггиг улм күчлггнә туск американск программ тодлж келв.

Зерг-тегш ни бәәхн гисн СССР-н дуудвриг американск президент, Соединенн Штатд уәгдлжәх „әәмшг“ гндлж ундлжәнә. Татар угаггар зер-зевәр агслгг келгнәсн иштәггар уәгдлжәх алава зовлнә икдлггиг чик гндлж американск оля-әмтсә иткулхәр седлж Эйзенхауэр илгәж келх эвртә болсми. „Арасәг дәннә күчнрн даялж гархми“ гндлж дуудад, босар болхла, дәннә белдлггид дикнас Эйзенхауэр несприбнәг неклдлжәнә гндлж американск баонн биннә темдлгдлжәнә.

США-д наннә чинү туулгис улм дөвү илдәв келдлжәх угмуд оньган бглар бәәлж болцго. Эя—США-д худ-гуулгнә министр Уиксн олад кесн

герчлггнә болджана, Уикс ундн келхл: „тос баггар, тов олар кехми“ гисн гитлеровск лозунг даялж келлжәнә.

Американск капиталистир— селм кедж гаргәлгг фабрикантснн дуудвриг таасдлж йбрәдлжәхәнә. Эйзенхауэр Уикс хойрин угин хоби, Нью-Йоркск биржд фирмснн акцинсн уннә даруннә ик гндгәр бодлв.

Английск правительствнн толггач Макмиллан бас зер-зевәр агслггиг икәр улмтулхар келлжәнә.

Деермч североатлантическ блокд (НАТО) ордлжәх ори-нутгудин цугтнн атомн болн ракети селмәр агслггиг улм икәр келгхәр, США-г болн Англиг залгч улс гудлжрдлжәхәнә. Декабрь сард келдхәр темдлгдлжәх. НАТО-д орлггч ори-нутгудин правительствснн толггачнрин совещанн эн төрин тускар келдхәр седлжәвә. Болв, тер совещанн күлөлго, американск государствени уулдәчнр, НАТО-д орлггч ори-нутгудас, атомн дәннә белдлж келртә шин базмуд Соединенн Штатс бгчәхә гндлж ода шахдлжәхәнә.

Вашингтона дәәсрхгч политикиг нарт делкәд цуггарадн бурешадлж шалгдлжәхәнә. Эн „ухагган геелгнә“, „ним йовдл кү тусхнә алдл уга“ гндлж долан хонгт нег гардл английск

„Трибюн“ чикәр тоолджана. Иим хавлггар цаарандн йовдлж болшго. Куулдвр келгнә туск советск селдәриг доннә кергтә“ гндлж французск сенатор Лое Амон герчлв. Соединенн Штатс чигн, невачк серлтә-тоолврта буржуазн гардлчнрин бийсн правительств зер-зевәр омглад бәәдлгн уурч, нарт делкәд зүткәтә төрмудиг куулдвр келж, төвкнүн кевәр хагдлггнә хаалгд орхн гндлж дуудлжәхәнә. „Арасәг“ хооридан нег-негнә медлжәх, тегш-зерг бәәхиг США тегтх эвртә“ гндлж сенатормуд Эллендер (олн Фулбрайт, ик медлтә финансист Итон болн наннә чигн тоомсрта уулдәчнр келдлжәхәнә.

Капиталистическ лагер „әмтин чидлтә“ болтл Запад СССР-лә куулдә бичә кетхә гндлж империалистическ пропаганд дуудлжана. Болв тинн дуудврмуд бат сүр уга, империалистир зер-зевәр улм икәр агсхиг харсхар келдлжәх йовдл. Эвүг заалж китдин „Женьминьжибао“ газетин гндлж бичдлжәнә. Империалистическ лагер социалистическ лагер болхла „улутә“ гндлж нерәдлгдл цагнә даялж мөннәкдән хуурла. США-н биннә бәәлггнә чиги аргннә—ни дбрлдә келгнә“.